

ICT-markt blijft maar groeien

In de jaren 1997–2000 groeide de toegevoegde waarde van de ICT-sector nog met 14 procent of meer per jaar. Die tijd is voorbij. In 2001 is die groei nog maar 4,6 procent. Ook is de schaarste aan ICT'ers afgenomen.

Het verhaal van de verspreiding van informatie- en communicatietechnologie (ICT) is een verhaal van groei. Het gaat over de groei van de uitgaven aan ICT-goederen en -diensten, groei van de ICT-sector, groei van het aantal werkzame ICT'ers en groei van het aantal internetaansluitingen.

Gestage groei

In 2001 heeft 57 procent van de huishoudens toegang tot internet. In 2000 was dit nog 45 procent. Ook het aantal bedrijven dat toegang heeft tot internet groeit nog gestaag. Eind 2000 heeft 71 procent van de Nederlandse bedrijven toegang tot internet. Ook dit is een forse toename in vergelijking met het voorgaande jaar.

Omslag

De binnenlandse uitgaven aan ICT-goederen en -diensten nemen jaarlijks toe, al is de groei van de ICT-uitgaven in 2000 minder groot dan in de jaren daarvoor. Tot 1998 wordt de groei van de ICT-uitgaven nog gedomineerd door de aankopen van computers en kantoormachines en de bijbehorende *software*. Vanaf dat moment wordt de groei van de ICT-uitgaven vooral gevormd door de toenemende uitgaven aan zend- en communicatie-apparatuur, waaronder mobiele telefoons en telecommunicatiediensten (internetverkeer). Er is sprake van een omslag in de ICT-uitgaven van de 'klassieke' *hardware* en *software* naar

de zend- en communicatieapparatuur en het gebruik van deze apparatuur in de vorm van telecommunicatiediensten.

Binnenlandse markt

De ontwikkeling van de binnenlandse uitgaven aan ICT-goederen en -diensten wordt weerspiegeld in de groei van de binnenlandse ICT-sector.

De ICT-sector in Nederland bestaat voornamelijk uit aanbieders van ICT-diensten: de post- en telecommunicatiediensten en de diensten van de computerservice- en informatietechnologiebureaus, de ontwikkelaars van *software* en *IT-consultancy*. Het jaar 1997 was een topjaar voor de computerservicebureaus. De bruto toegevoegde waarde nam in dat jaar met bijna dertig procent toe. In de jaren daarna is deze groei van jaar tot jaar fors teruggevallen tot uiteindelijk 4,6 procent in 2001. Voor de telecommunicatiesector liggen de jaren van sterke groei in de jaren 1998–2000.

De ICT-industriese sector draagt het minst bij aan de productie van de ICT-sector. Het leeuwendeel van de *hardware* wordt immers ingevoerd. De Nederlandse ICT-industrie bestaat vooral uit bedrijven die halffabrikaten maken zoals halfgeleiders, elektronenbuizen en computerchips. ICT-eindproducten zoals computers worden maar op beperkte schaal geproduceerd in Nederland. Al met al lijkt er sprake van verzadiging. In de jaren 1997–2000 groeide de toegevoegde waarde van de ICT-sector nog met 14 pro-

cent of meer per jaar. Die tijd is voorbij. In 2001 is de groei van de ICT-sector 4,6 procent. Dat is overigens nog steeds hoger dan de gemiddelde economische groei in ons land (1,1 procent).

Succesvolle toetreders

De groei van de ICT-markt wordt niet alleen gerealiseerd door de bestaande bedrijven in de ICT-sector. Een groeiende markt trekt ook nieuwe bedrijven aan. Het aantal (succesvolle) toetreders tot een markt is een indicatie voor de openheid van die markt en daarmee voor de concurrentie. Concurrentie is weer de drijvende kracht achter het innovatieproces binnen een sector. Een en ander moet een permanent hoogwaardige dienstverlening tegen concurrerende prijzen garanderen.

Het aantal ICT- en telecommunicatiebedrijven is in de periode 1995–2001 verdubbeld. Bij deze bedrijven lijkt sprake van een zeker optimisme. De groei van het aantal ICT-bedrijven is in 2001 namelijk nog net zo fors als in 1997.

Vacatures

Het aantal ICT'ers is gegroeid van ruim 138 duizend in 1995 tot 266 duizend in 2000. ICT'ers zijn programmeurs, technische systeemanalisten, systeemanalisten en informatici. De grootste groei is gerealiseerd in 1998, toen het aantal werkzame ICT'ers toenam met ruim 38 duizend, twintig procent meer in vergelijking met 1997. In 2000 is de groei beduidend lager.

Aan de grote vraag naar ICT'ers kan in deze periode niet altijd worden voldaan. Dit uit zich in een oplopend aantal openstaande vacatures. In 1997 stonden tegenover 175 duizend werkzame ICT'ers 4,4 duizend vacatures open voor ICT-beroepen, dat zijn 40 vacatures per duizend werkzame ICT'ers (de vacaturegraad). In 1999 en 2000 is de relatieve schaarste aan ICT'ers iets afgenomen. Maar met 27 openstaande vacatures per duizend werkzame ICT'ers ligt deze vacaturegraad nog ruim boven het gemiddelde in ons land.

Creativiteit

De periode van jaarlijks toenemende groei in de ICT-sector is voorbij: de ICT-golf is over zijn hoogtepunt heen. Het wachten is op een nieuwe golf als de winstgevendende toepassingen zijn gevonden en worden gebruikt. Hierbij komt het misschien wel meer aan op de creativiteit van de gebruikers van de informatietechnologie dan op de ICT-sector zelf. De hooggespannen verwachtingen kunnen immers alleen maar uitkomen als de rest van de samenleving de 'winnende' toepassingen van ICT mede helpt identificeren. ◀

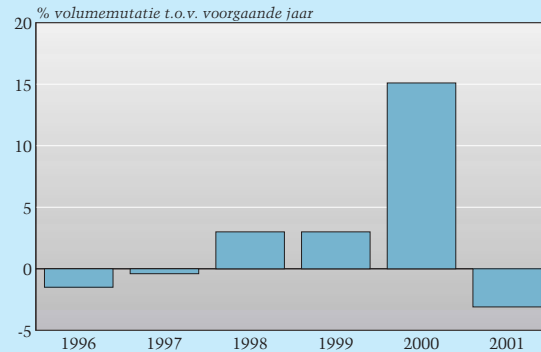
Andries Kuipers

De groeiramingen voor het jaar 2001 komen uit M. van Dijk, *et al*, 'CEP-op-maat ICT 2001–2003'. CPB Memorandum 38, 11 april 2002.

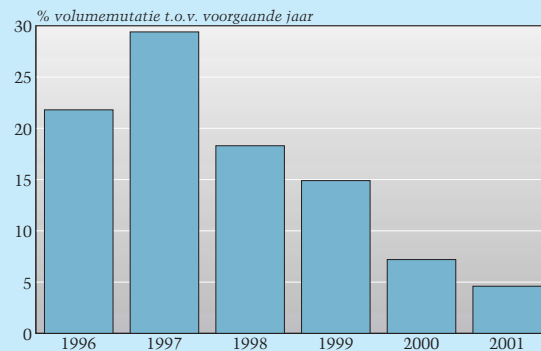
De digitale economie 2002. CBS. (Voorburg/Heerlen 2002)

Bruto toegevoegde waarde ICT-sector

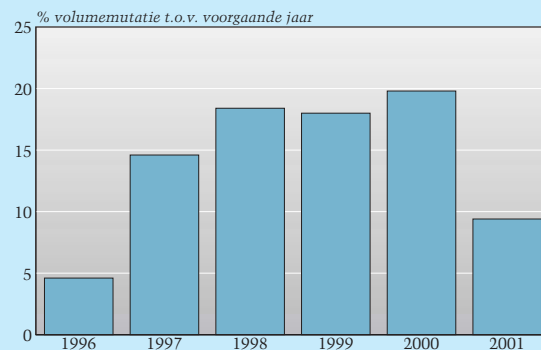
ICT-industrie

computerservicebureaus

post- en telecommunicatiebedrijven

Aantal ICT- en telecommunicatiebedrijven

